

Asia: VN/16121/2020

Valtakunnallinen jätesuunnitelma vuoteen 2027 - kierrätyksestä kiertotalouteen

Visio (luku 2)

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

Kuluttajaliitto Konsumentförbundet ry (jälj. Kuluttajaliitto) pitää valtakunnallisen jätesuunnitelman valittua visiota kannatettavana. Erityisesti liitto pitää tärkeänä tiedollisen elementin lisäämistä visioon: siirtymä kohti kattavammin toimivaa kiertotaloutta edellyttää oikeaa tietoa ja tiedon oikeanlaista ja oikea-aikaista hyödyntämistä. Jätteen määrän vähentymisen osalta visiossa tulisi tähdätä selvään, merkittävään vähentymiseen. Uudelleenkäytön rooli on merkittävä kuluttamisen ja käyttäytymisen muutoksen näkökulmasta.

Keräysjärjestelmät, laitospasiteettitarve ja sijoittumisperusteet (luku 3)

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

3.1 Jätteiden erilliskeräys

Jätteiden erilliskeräyksen onnistuminen käytännön tasolla edellyttää sitä, että kansalaisilla on tosiasiallisesti tiedolliset ja taloudelliset mahdollisuudet lajitella jätteensä oikein.

Tavoitteet ja toimenpiteet (luku 5)

1. Tiedon oikeellisuus ja digitaalisuus

Kuluttajaliitto kannattaa tiedon oikeellisuuden ja digitaalisuuden edistämiseksi esitettyjä toimenpiteitä.

2. Jätteen synnyn ehkäisyn yleiset toimenpiteet

2.1 Otetaan käyttöön vapaaehtoisia sopimuksia valtion, kuntien ja eri toimialojen kesken

Kuluttajaliitto toteaa, että vapaaehtoiset sopimukset voivat parhaimmillaan toimia ketteränä ja regulaatiota nopeampana sekä tehokkaampana tapana ohjata toimintaa kohti jätesuunnitelmankin mukaisia tavoitteita. Niiden onnistuminen edellyttää kuitenkin laajaa sitoutumista ja riittävän

kunnianhimoista tavoitteiden asettamista sekä seuranta. Myös kansalaisjärjestöjä voitaisiin kuulla ja osallistaa vapaaehtoisten sopimusten laadinnassa.

2.4. Julkiset organisaatiot hankkivat ympäristön kannalta kestäviä tuotteita ja ratkaisuja ja taataan KEINO-osaamiskeskuksen rahoitus

Julkisilla hankinnoilla on merkittävä ohjaava rooli ja Kuluttajaliitto kannattaa lämpimästi sitä, että kestävyys otetaan nykyistä enemmän hankintojen kriteeriksi hyödyntämällä esimerkiksi ympäristömerkintöjä.

3. Yhdyskuntajätteet

3.1 Selvitetään ja otetaan käyttöön tuotteiden käyttöiän pidentämistä vauhdittavaa taloudellista ohjausta

Kuluttajaliitto pitää tärkeänä, että myös taloudellisen ohjauksen keinoin edistetään tuotteiden kestävämpää käyttöä. Esimerkiksi korjaus- ja huoltopalveluiden tulisi olla kuluttajille helposti saatavia ja saavutettavia sekä kohtuuhintaisia. Korjaus- ja huoltopalveluiden sijoittaminen lähelle kuluttajien arkea ja normaalia asiointia on kannatettavaa (kohta 3.3.).

3.2 Vaikutetaan ekosuunnitteludirektiivin uudistukseen

Kuluttajaliitto painottaa EU-vaikuttamisen tärkeyttä ja ekosuunnitteludirektiivin soveltamisalan laajentaminen on tärkeää, jotta markkinoille saataisiin nykyistä kestävämpiä tuotteita. Nykyisellään lainsäädäntö ei riittävästi ohjaa tuotantoa kohti kestävämpiä toimintamalleja ja ekosuunnitteludirektiivin uudistuksella voidaan saada aikaan muutosta tähän. Suomen tulee olla aktiivinen asiaa koskevissa keskusteluissa.

3.6 Tehdään tutkimus sekä toteutetaan ohjauskeinoja lajittelutehokkuuden nostamiseksi

Lajittelutehokkuuden nostaminen edellyttää sellaisten toimenpiteiden yksilöimistä, joilla voidaan parhaiten saada kuluttajien käyttäytymisessä muutosta aikaan ja tehdä lajittelusta mahdollisimman helppoa ja yksinkertaista kuluttajille. Mm. yhdenmukaiset kuvalliset lajitteluohjeet ovat esimerkki toimenpiteestä, jolla voitaisiin ohjata kuluttajakäyttäytymistä oikeaan suuntaan.

3.10 Selvitetään mahdollisuutta tarkentaa jätelainsäädännön neuvontavelvoitteita

Kuluttajaliitto kannattaa kohdassa esitettyjen neuvontavelvoitteiden tarkentamista.

3.12 Otetaan käyttöön pohjoismainen jättepiktogrammijärjestelmä

Kuluttajaliitto kannattaa lämpimästi pohjoismaisen piktogrammijärjestelmän mahdollisimman laajaa ja pikaista käyttöönottoa. Liitto pitää valittavana sitä, ettei jätelain ja -asetuksen uudistusten yhteydessä säädetty tarkemmin lajitteluohjeiden antamisesta pakkauksissa kuluttajille. Liiton selvitysten mukaan valtaosa kuluttajista kaipaa yhdenmukaisia, kuvallista ja kirjallista ilmaisuja yhdistäviä ohjeita helpottamaan pakkausjätteiden lajittelua. Moni kuluttaja kokee pakkausten lajittelun hankalaksi ja eri pakkausmateriaalien tunnistamisen vaikeaksi. Myös eri alueilla käytössä olevat erilaiset ohjeistukset sekoittavat ja vaikeuttavat kuluttajien toimintaa. Yhdenmukaiset, piktogrammijärjestelmän mukaiset lajitteluohjeet olisivat konkreettinen, käyttäytymistaloustieteen näkökulmasta perusteltu toimenpide, johon kaikkien toimijoiden ml. pakkausten tuottajat tulisi

sitoutua. Suomen tulisi edistää EU-tasolla sitä, että pohjoismainen piktogrammijärjestelmä täyttäisi nyt valmistelussa olevat, merkinnöille asetettavat vaatimukset sellaisenaan.

4. Pakkausjätteet

-

5. Kertakäyttöisten muovituotteiden vähentäminen

-

6. Biohajoavat jätteet

-

7. Sähkö- ja elektroniikkalaiteromu

7.5 Lisätään kuluttajille suunnattua tiedotusta laitteiden käyttöiästä, korjaus- ja uudelleenkäyttömahdollisuuksista sekä takuuajoista

Kuluttajaliitto pitää sähkö- ja elektroniikkaromun osalta erityisen tärkeänä kuluttajien tietoisuuden lisäämistä. Kuluttajavalistus ei kuitenkaan sellaisenaan ole riittävä toimi vaan erityistä huomiota tulee kiinnittää nimenomaan tuotteiden suunnitteluun ja tuotantoon, jotta nykyistä suurempi osuus tuotteista olisi kestävämpiä, korjattavampia ja paremmin uudelleenkäyttöön ja kierrätykseen soveltuvia.

8. Rakentamisen jäte

-

Seuranta (luku 7)

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

-

Muut suunnitelman osat

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

-

Vaikutusarviointi

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

-

Muuta

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

-

Vyyryläinen Tiina
Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry